

Sygn. akt II AKa 372/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dariusz Malak

Sędziowie: SSA Andrzej Czarnota

SSA Grażyna Świdorska - Wandor (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Anna Majewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Mirosława Kido

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2014 r.

sprawy

P. G.

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku

z dnia 4 sierpnia 2014 r., sygn. akt **II K 2/14**

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze i obciąża nimi Skarb Państw.

UZASADNIENIE

P. G. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Słupsku o sygnaturze akt II K 1595/95 z dnia 14 grudnia 1995 roku za przestępstwo popełnione z 16 na 17 kwietnia 1995 roku - z mocy art. 208 k.k. na karę roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na mocy art. 69 k.k., art. 73 § 1 i 2 k.k. i art. 74 § 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres próby 4 (czterech) lat, zasądzone grzywnę w wysokości 300 złotych, orzeczono dozór kuratora sądowego oraz obowiązek naprawienia szkody; wyrok uprawomocnił się dnia 22 grudnia 1995 roku; postanowieniem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 20 marca 1997 roku zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, kara odbyta w okresie od 21 kwietnia 1997 roku do 21 lipca 1998 roku;
2. Sądu Rejonowego w Słupsku o sygnaturze akt II K 1553/95 z dnia 10 stycznia 1996 roku za przestępstwo popełnione 6 października 1995 roku

- z mocy art. 235 k.k. na karę 4 (czterech) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez Sąd w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym; wyrok uprawomocnił się dnia 10 lutego 1996 roku;

przy czym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Słupsku w sprawie o sygn. akt II K 13/11 z dnia 31 marca 2011 roku połączono orzeczone wobec P. G. prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie II K 13/11 oraz Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 10 stycznia 1996 roku w sprawie II K 1553/95 kary pozbawienia wolności oraz ograniczenia wolności i z mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k. jako karę łączną wymierzono karę roku i 3 /trzech/ miesięcy pozbawienia wolności, a w oparciu o art. 63 § 1 k.k. i art. 577 k.p.k. zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II K 1595/95 od dnia 21 kwietnia 1997 roku do dnia 21 lipca 1998 roku, orzekając o kosztach i opłatach sądowych; wyrok uprawomocnił się dnia 8 kwietnia 2011 roku;

3. Sądu Rejonowego w Słupsku o sygnaturze akt II K 648/96 z dnia 15 listopada 1996 roku za przestępstwo popełnione z 11 na 12 kwietnia 1996 roku - z mocy art. 208 d.k.k. na karę roku pozbawienia wolności, na której poczet zaliczono okres od dnia 15 października 1996 roku do dnia 16 października 1996 roku, kara odbyta w okresie od dnia 3 marca 1997 roku do dnia 21 kwietnia 1997 roku, od dnia 21 lipca 1998 roku do dnia 29 września 1998 roku; wyrok uprawomocnił się dnia 22 stycznia 1997 roku;

4. Sądu Rejonowego w Słupsku o sygnaturze akt XII K 461/03 z dnia 9 października 2003 roku za trzy przestępstwa popełnione w dniu 9 marca 2003 roku - z mocy art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. na karę 12 miesięcy ograniczenia wolności, z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez Sąd w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym i w dniu 9 marca 2003 roku - z mocy art. 157 § 2 k.k. i art. 35 § 1 k.k. na karę 7 miesięcy ograniczenia wolności z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez Sąd w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym, jako karę łączną z mocy art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1, 3 k.k. i art. 35 § 1 k.k. orzeczono karę 14 miesięcy ograniczenia wolności, z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez Sąd w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym; wyrok uprawomocnił się 8 listopada 2003 roku;

5. Sądu Rejonowego w Słupsku o sygnaturze akt XII K 1477/03 z dnia 27 października 2003 roku za przestępstwo popełnione dnia 13 lipca 2003 roku - z mocy art. 178a § 2 k.k. w zw. z art. 34 § 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności z zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, orzeczono świadczenie pieniężne na cele społeczne oraz zakaz prowadzenia pojazdów; wyrok uprawomocnił się dnia 13 listopada 2003 roku,

przy czym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Słupsku w sprawie o sygn. akt II K 13/11 z dnia 31 marca 2011 roku połączono orzeczone wobec P. G. prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 9 października 2003 roku w sprawie XII K 461/03 oraz Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 27 października 2003 roku w sprawie XII K 1477/03 kary ograniczenia wolności i z mocy art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k. jako karę łączną wymierzono mu karę 18 miesięcy ograniczenia wolności, określając na nowo wymiar nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez sąd na 40 godzin w stosunku miesięcznym;

przy czym postanowieniem z dnia 25 marca 2014 roku Sądu Rejonowego w Słupsku w sprawie o sygn. akt Ko 2659/13 w oparciu o art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw stwierdzono, iż przypisany skazanemu czyn z art. 178 a § 1 kodeksu karnego stanowił wykroczenie z art. 87 § 1a k.w. i zamieniono wymierzoną w/w karę 10 miesięcy ograniczenia wolności na karę miesiąca ograniczenia wolności, z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 20 /dwudziestu/ godzin, postanowienie uprawomocniło się dnia 10 maja 2014 roku;

6. Sądu Okręgowego w Słupsku o sygnaturze akt II K 100/05 z dnia 22 marca 2006 roku za przestępstwo popełnione:

a/ w nocy z 8 na 9 kwietnia 2004 roku - z mocy art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. na karę 6 lat pozbawienia wolności;

b/ za przestępstwo popełnione w miesiącu sierpniu 2003 roku - z mocy art. 280 § 2 k.k. na karę 6 lat pozbawienia wolności, na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączono orzeczone jednostkowe kary pozbawienia wolności i w ich miejsce wymierzono karę 8 lat pozbawienia wolności, na poczet której z mocy art. 63 § 1 k.k. zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 5 stycznia 2005 roku do dnia 22 marca 2006 roku, rozstrzygnięto o dowodach rzeczowych i kosztach obrony i o kosztach sądowych; wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 września 2006 roku sygn. akt II AKa 196/06 utrzymano w mocy zaskarżony przez obrońcę skazanego wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną, rozstrzygnięto o kosztach obrony z urzędu oraz o kosztach sądowych;

7. Sądu Rejonowego w Słupsku o sygnaturze akt II K 116/08 z dnia 24 listopada 2009 roku za przestępstwo popełnione:

a/ w lutym 2004 roku - z mocy art. 159 k.k. i art. 14 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. na karę roku pozbawienia wolności,

b/ w dniu 8 kwietnia 2004 roku - z mocy art. 263 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. na karę roku pozbawienia wolności,

c/ w okresie od dnia 26 grudnia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku - z mocy art. 263 § 2 k.k. na karę roku pozbawienia wolności, jako karę łączną z mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności, rozstrzygnięto o kosztach sądowych; wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 28 października 2010 roku w sprawie o sygn. akt VI Ka 284/10 zmieniono zaskarżony przez obrońcę skazanego w części jego dotyczącej wyrok poprzez przyjęcie odnośnie pkt 1 jako podstawy wymiaru kary art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 159 § 1 k.k., a odnośnie pkt 2 wyeliminowanie z kwalifikacji prawnej art. 263 § 2 k.k. a za podstawę wymiaru kary przyjęto art. 288 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k., utrzymując w mocy w pozostałej części zaskarżony wyrok i rozstrzygając o kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze;

przy czym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Słupsku w sprawie o sygn. akt II K 13/11 z dnia 31 marca 2011 roku połączono orzeczone wobec P. G. prawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 22 marca 2006 roku w sprawie II K 100/05 oraz Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 24 listopada 2009 roku w sprawie II K 116/08 kary pozbawienia wolności i z mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. jako karę łączną wymierzono mu karę 9 lat pozbawienia wolności, a w oparciu o art. 63 § 1 k.k. i art. 577 k.p.k. zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II K 100/05 od dnia 5 stycznia 2005 roku do dnia 22 marca 2006 roku, orzekając o kosztach i opłatach sądowych; wyrok uprawomocnił się dnia 8 kwietnia 2011 roku;

8. Sądu Okręgowego w Słupsku o sygnaturze akt II K 17/11 z dnia 21 czerwca 2012 roku, zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 listopada 2013 roku, o sygnaturze akt II AKa 109/13, za przestępstwa popełnione:

a/ w okresie od dnia 01 sierpnia 2003 roku do dnia 24 grudnia 2003 roku - z mocy art. 263 § 2 k.k. na karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności,

b/ w dniu 5 lipca 2003 roku - z mocy art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. na karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

c/ w dniu 18 lipca 2003 roku - z mocy art. 280 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. na karę 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności,

d/ w okresie od dnia 11 października 2003 roku do kwietnia 2005 roku - z mocy art. 258 § 2 k.k. na karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności,

e/ w ciągu przestępstw popełnionych w nocy z 10/11 października 2003 roku i w nocy z 12/13 listopada 2003 roku - na mocy art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę 3 lat pozbawienia wolności,

f/ w nocy z 19/20 lutego 2004 roku - na mocy art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

na podstawie art. 86 § 1 kk i art. 91 § 2 kk połączono orzeczone jednostkowe kary pozbawienia wolności i w ich miejsce wymierzono karę 9 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, rozstrzygnięto o kosztach obrony i o kosztach sądowych; wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 listopada 2013 roku sygn. akt II AKa 109/13 uchylono rozstrzygnięcie o karze łącznej, obniżono karę do 2 lat pozbawienia wolności za przestępstwo opisane w pkt 8 b/ i obniżono karę do 2 lat pozbawienia wolności za przestępstwo opisane w pkt 8 c/ i orzeczono karę łączną 9 lat pozbawienia wolności, rozstrzygnięto o kosztach obrony z urzędu oraz o kosztach sądowych;

Na wniosek skazanego Sąd Okręgowy w Słupsku wyrokiem łącznym z dnia 4 sierpnia 2014r. sygn. akt II K 2/14:

I. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i art. 87 k.k. połączył orzeczone wobec P. G.:

- wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 9 października 2003 roku w sprawie o sygnaturze akt XII K 461/03 - karę 12 miesięcy ograniczenia wolności oraz 7 miesięcy ograniczenia wolności, obie z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wskazanej przez Sąd w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym,

- wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 22 marca 2006 roku w sprawie o sygnaturze akt II K 100/05 - karę 6 lat pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione w sierpniu 2003 roku, opisaną w pkt 6 pkt b/ części wstępnej wyroku,

- wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 21 czerwca 2012 roku w sprawie o sygnaturze akt II K 17/11 - kary: 2 lat pozbawienia za przestępstwo popełnione dnia 5 lipca 2003 roku, opisaną w pkt 8 b/ i 2 lat pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione dnia 18 lipca 2003 roku, opisaną w pkt 8 c/ części wstępnej wyroku,

i jako karę łączną wymierzył wobec P. G. karę 8 lat pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczono wobec P. G.:

- wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 22 marca 2006 roku w sprawie o sygnaturze akt II K 100/05 - karę 6 lat pozbawienia wolności, opisaną w pkt 6 a/ części wstępnej wyroku,

- wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 24 listopada 2009 roku w sprawie o sygnaturze akt II K 116/08 - trzy jednostkowe kary po roku pozbawienia wolności, opisane w pkt 7 a/ - c/ części wstępnej wyroku,

- wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 21 czerwca 2012 roku w sprawie o sygnaturze akt II K 17/11 - kary: roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, opisaną w pkt 8 a/, roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, opisaną w pkt 8 d/, 3 lat pozbawienia wolności, opisaną w pkt 8 e/ i 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, opisaną w pkt 8 f/ części wstępnej wyroku,

i jako karę łączną wymierzył wobec niego karę 10 lat pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 577 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. zaliczył na poczet orzeczonej w wobec skazanego P. G. kary łącznej pozbawienia wolności:

- w pkt I - okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie Sądu Okręgowego w Słupsku o sygnaturze II K 100/05 w postaci tymczasowego aresztowania od dnia 5 stycznia 2003 roku do dnia 22 marca 2006 roku,

- w pkt II - okres odbytej kary łącznej dziewięciu lat pozbawienia wolności w sprawie Sądu Okręgowego w Słupsku o sygnaturze II K 13/11 w okresie od dnia 22 marca 2006 roku do dnia 4 stycznia 2014 roku,

przy czym jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 572 kodeksu postępowania karnego umorzył postępowanie w zakresie dotyczącym wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku o sygnaturze XII K 1477/07;

V. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. orzekł, że w pozostałym zakresie wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku w sprawie II K 648/96 z dnia 15 listopada 1996 roku podlega odrębnemu wykonaniu,

VI. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego P. G. od obowiązku poniesienia wydatków w sprawie.

Powyższe orzeczenie w całości zaskarżył obrońca skazanego zarzucając mu naruszenie prawa materialnego - art. 86 k.k. przez niezastosowanie w stosunku do skazanego P. G. zasady absorpcji przy wymiarze kary łącznej, co ma cechy nadmiernej surowości wydanego wyroku w sprawie. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że zastosowanie przez Sąd Okręgowy w Słupsku procedury prowadzącej do wydania wyroku łącznego stworzyło dla skazanego gorszą sytuację, dalece mniej korzystną od tej, która prowadziłaby do warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności. Skazany odbył bowiem karę dziewięciu lat pozbawienia wolności w pełnym wymiarze, a wcześniej dwa lata i trzy miesiące, czyli jedenaście lat i trzy miesiące pozbawienia wolności. Nie odpowiadał w warunkach recydywy przewidzianej w art. 64 k.k. W stosunku do skazanego nie został też wprowadzony do wykonania kolejny wyrok dziewięciu lat pozbawienia wolności. Skazany nie ubiegał się o wcześniejsze zwolnienie z zakładu karnego. Stąd niesłuszne jest przypisywanie skazanemu złej woli i unikanie wykonania wyroku dziewięciu lat pozbawienia wolności, skoro tenże nie ubiegał się o wcześniejsze zwolnienie z zakładu karnego. Zwolnienie to było dla niego zaskoczeniem i trudno byłoby wymagać od niego, by starał się o pozostanie w zakładzie karnym. W tych warunkach mógłby bowiem skorzystać z warunkowego przedterminowego zwolnienia po odbyciu połowy kary. Sąd w skarżonym wyroku orzekł dwie kary łączne osiem i dziesięć lat pozbawienia wolności, czyli łącznie osiemnaście lat pozbawienia wolności. Zastosowanie zasady absorpcji nie jest zatem szczególną premią dla skazanego albowiem mógłby skorzystać z warunkowego przedterminowego zwolnienia nie odbywając kolejnych dziewięciu lat. Orzeczone długoterminowe kary pozbawienia wolności przekraczają maksymalny wymiar piętnastu lat pozbawienia wolności. Zwrócić należy uwagę, że nie znajduje uzasadnienia twierdzenie, jakoby po jedenastu latach skazany nie zresocjalizował się i potrzebne są do tego celu kolejne dziewięć lat pozbawienia wolności. Nie wymaga tego zasada prewencji szczególnej ani też prewencji ogólnej. Zasada humanitaryzmu (art. 3 k.k.) sprzeciwia się takiej procedurze, której ceną jest wolność skazanego. Błędna jest ocena zachowania skazanego jakoby unikał wymiaru sprawiedliwości nie stawiając się na rozprawy. Na pierwszej rozprawie Sąd przyjął, że sprawa może się toczyć pod nieobecność skazanego, skoro ustanowił obrońcę z wyboru. Najczęściej bowiem sądy nie sprowadzają skazanego pozbawionego wolności na rozprawę w sprawach o wydanie wyroku łącznego, gdy ten ma obrońcę z urzędu bądź z wyboru. Skazany pomaga swojej matce finansowo. Pomaga też małoletniej córce wysyłając alimenty. Utrzymuje kontakt z matką dziecka i samym dzieckiem. Jego najważniejszym celem jest obecnie praca, pozyskiwanie środków finansowych dla rodziny. Prowadzi przykładowy tryb życia. Niewątpliwie zasługuje na maksymalnie łagodne potraktowanie w niniejszej sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego jest bezzasadna w stopniu oczywistym i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności chciałby zauważyć, że kara łączna to szczególna kara wymierzana niejako "na nowo" i jako taka stanowić musi syntetyczną, całościową ocenę zachowań sprawcy, będąc właściwą, celową z punktu widzenia prewencyjnego, reakcją na popełnione czyny. Nie może i nie powinna być zatem postrzegana jako instytucja mająca działać tylko na korzyść skazanego, ale jako instytucja gwarantująca racjonalną politykę karania w

stosunku do sprawcy wielu - pozostających w realnym zbiegu - przestępstw, a taki stan rzeczy może w wyroku łącznym nawet pogorszyć sytuację skazanego, w szczególności przy łączeniu wyroków zawierających już kary łączne, bowiem połączeniu zawsze będą podlegały kary jednostkowe wymierzane za poszczególne przestępstwa.

Ugruntowany i niekwestionowany jest pogląd, że niezależnie od tego, czy wyrokami podlegającymi łączeniu orzeczono wyłącznie kary za poszczególne przestępstwa, czy także kary łączne, górną granicę kary orzekanej w wyroku łącznym stanowi suma kar jednostkowych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03 marca 2008 r. w sprawie V KK 467/07, opubl. LEX 406949).

Nietrafny i stąd nieskuteczny jest zarzut rażącej niewspółmierności kary łącznej wobec odstąpienia od zastosowania w stosunku do skazanego przy łączeniu kar zasady pełnej absorpcji. Przede wszystkim bowiem należy zauważyć, że Sąd nie jest związany żadnymi dyrektywami w zakresie stosowania, czy to zasady absorpcji, czy kumulacji, bądź pośredniej zasady asperacji. Przy orzekaniu kary łącznej mogą mieć bowiem zastosowanie różne systemy, a to jak wyżej już podniesiono system kumulacji, polegający na podsumowaniu (skumulowaniu) kar wymierzonych za zbiegające się przestępstwa, system absorpcji (pochłaniania), według którego najsurowsza z kar wymierzonych staje się karą łączną, system redukcji, w którym karę wynikającą z sumy kar jednostkowych obniża się (redukuje) według przyjętego kryterium (np. ustawodawczej górnej granicy danego rodzaju kary, przyjętej zasady nadzwyczajnego zaostrzenia), wreszcie system asperacji (podwyższenia), w którym najwyższa kara jednostkowa podlega odpowiedniemu zaostrzeniu, ale nie przekracza sumy kar jednostkowych.

Zgodnie z art. 86 § 1 k.k., mającym podstawowe znaczenie dla regulacji omawianej problematyki, dolną granicę kary łącznej wyznacza zawsze najwyższa z kar wymierzonych za jedno z pozostających w zbiegu przestępstw, a górną granicę kary łącznej tworzą dwa kryteria: suma kar orzeczonych za poszczególne przestępstwa oraz wskazany wyraźnie w ustawie maksymalny wymiar kar poszczególnego rodzaju. Jakkolwiek z powyższego wynika, że zgodnie z art. 86 § 1 k.k., przy orzekaniu kary łącznej możliwe jest zastosowanie zarówno zasady pełnej absorpcji, jak i zasady pełnej kumulacji, to jednak należy pamiętać, że zastosowanie każdej z tych zasad jest rozstrzygnięciem skrajnym, które może być stosowane wyjątkowo i wymaga wnikliwego umotywowania. W szczególności zasada absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej może być zastosowana, gdy pomiędzy poszczególnymi przestępstwami zachodzi bliski związek przedmiotowy i podmiotowy, a przesłanka prognostyczna pozwala na stwierdzenie, że kara łączna w wysokości najwyższej z wymierzonych kar jednostkowych jest wystarczającą oceną zachowania się sprawcy. Z reguły bowiem popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji. Dopuścić należy także co do zasady taki stan rzeczy, że wyrok łączny może pogorszyć sytuację skazanego, w szczególności przy łączeniu wyroków zawierających już kary łączne, a wprost przewiduje to art. 88 k.k. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2008 r. w sprawie IV KK 113/08, opubl. LEX nr 469408).

Jak już wcześniej Sąd Apelacyjny zaznaczył: kara łączna winna stanowić narzędzie gwarantujące racjonalną politykę karania w stosunku do sprawcy wielości - pozostających w realnym zbiegu - przestępstw. Konsekwencją powyższego jest, że przy łączeniu wyroków zawierających już kary łączne taki stan rzeczy może w wyroku łącznym nawet pogorszyć sytuację skazanego. Sąd orzekający nową karę łączną bowiem nie tylko nie jest związany wymierzonymi w poszczególnych sprawach karami łącznymi, ale i granice nowej kary łącznej nie wyznaczają mu poprzednio orzeczone kary łączne, a wyłącznie granice te są wyznaczone wysokością kar jednostkowych orzeczonych za poszczególne przestępstwa przypisane skazanemu w wyrokach podlegających łączeniu (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 września 2011 r. w sprawie II AKa 372/11, opubl. LEX nr 1112394).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wymierzone wobec P. G. kary łączne pozbawienia wolności (w pkt I i II zaskarżonego wyroku) nie przekraczają stopnia winy, uwzględniają stopień szkodliwości społecznej czynów, osiągną cele zapobiegawcze i wychowawcze, spowodują motywację do zmiany postępowania w przyszłości, skłonią do przestrzegania społecznie akceptowanych norm postępowania, jak również uwzględniają potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, wpływając na przekonanie, że przestępstwo nie uchodzi bezkarnie, a przeciwnie spotyka się ze sprawiedliwą oceną.

Wskazać należy, iż Sąd Okręgowy w uzasadnieniu orzeczenia (na str. 17 - 24) w sposób bardzo szczegółowy podał przesłanki jakimi kierował się, stosując przy jej wymiarze zasadę asperacji. Sąd Apelacyjny podziela w całości argumentację tam wskazaną i nie widząc potrzeby jej ponownego przytaczania w pełni się do niej odwołuje.

Zauważyć również należy, iż apelujący nie przedstawił rzeczowej argumentacji, która mogłaby stanowić podstawę do zmiany zaskarżonego orzeczenia w kierunku przez niego postulowanym. Stwierdzić przy tym należy, że po odbyciu połowy kary skazany uzyskuje uprawnienie do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie, a nie prawo do jego uzyskania. Ponadto zwrócić uwagę obrońcy należy na fakt, że w wyroku łącznym orzeczono wobec P. G. dwie kary łączne, stąd niezasadnie obrońca wskazuje na uchybienie przepisowi art. 37 k.k. wskazując na ich sumę.

Odnosząc się szczegółowiej do zarzutu związanego z wymiarem kar łącznych w zaskarżonym wyroku, należy zauważyć, iż Sąd Okręgowy mógł wymierzyć kary łączne w niniejszej sprawie w granicach od 6 lat pozbawienia wolności do 10 lat 9 miesięcy i 15 dni pozbawienia wolności w zakresie przyjętego pierwszego zbiegu w punkcie I wyroku i w granicach od 6 lat do 18 lat pozbawienia wolności w zakresie drugiego zbiegu przyjętego w punkcie II wyroku, przy uwzględnieniu treści art. 86 § 1 k.k. Orzeczona przez Sąd Okręgowy kara łączna w pkt I wyroku w wymiarze 8 lat pozbawienia wolności była daleka od sumy podlegających łączeniu kar jednostkowych. Jednocześnie zauważyć należy, że karę tę orzeczono za siedem przestępstw, popełnianych na przestrzeni krótkich odstępów czasowych: cztery w dniu 9 marca 2003 r., następnie w dniach 5 i 18 lipca 2003 r. oraz w sierpniu 2003 r. Przestępstwa te były różne rodzajowo, eskalowały w swej doniosłości, były coraz poważniejsze, skierowane zostały przeciwko zupełnie odmiennym dobrom chronionym prawem: z art. 190 § 1 k.k., z art. 157 k.k., z art. 280 § 1 k.k. i z art. 280 § 2 k.k. Przestępstwa popełnione zostały na szkodę różnych pokrzywdzonych. W odniesieniu natomiast do przestępstw, za które orzeczono wobec P. G. karę łączną w pkt II wyroku stwierdzić należy, że było ich dziewięć i popełnione zostały w okresie od dnia 9 października 2003 r. do kwietnia 2005 r.: w lutym 2004 r., w dniu 8 kwietnia 2004 r., w okresie od dnia 26 grudnia 2003 r. do dnia 31 grudnia 2004 r., w nocy z 8 na 9 kwietnia 2004 r. oraz w okresie od dnia 01 sierpnia 2003 r. do dnia 24 grudnia 2003 r., w ciągu przestępstw popełnionych w nocy z 10/11 października 2003 r. i w nocy z 12/13 listopada 2003 r., w okresie od dnia 11 października 2003 r. do kwietnia 2005 r. i w nocy z 19/20 lutego 2004 r. Czyny te zatem były popełnione na przestrzeni dość długiego okresu, a zatem związek czasowy pomiędzy nimi nie był ścisły. Ponadto większości tych przestępstw dopuścił się w ramach udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, które miało charakter trwały. Popełnione przez P. G. przestępstwa były odmienne rodzajowo, skierowanego przeciwko różnym dobrom - tj. z art. 280 § 2 k.k., art. 159 k.k., art. 263 § 2 k.k., art. 288 § 1 k.k., art. 258 § 2 k.k., art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. A zatem pozostawały ze sobą w odległym związku przedmiotowym i podmiotowym, a przy tym popełnione zostały na szkodę wielu różnych pokrzywdzonych.

Słusznie skłoniło to Sąd Okręgowy do odstąpienia w tym przypadku od absorpcji kar i zastosowania wobec skazanego przy wymiarze kar łącznych zasady asperacji. Sąd Okręgowy trafnie bowiem uznał, że uwzględniając liczbę tych przestępstw i ich różnorodność brak było podstaw do orzeczenia nowych kar łącznych w dolnych granicach tych kar. Wymierzenie bowiem takich kar prowadziłoby do premiowania sprawcy popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, zatem prowadziłoby do praktycznej bezkarności innych zachowań zabronionych. Jak już bowiem wcześniej wskazano całkowitą zasadę absorpcji stosować należy wyjątkowo, gdy orzeczone za niektóre czyny kary są tak minimalne, że w żadnym stopniu nie mogłyby rzutować na karę łączną, co nie ma miejsca w niniejszej sprawie w odniesieniu do kar łącznych opisanych w pkt I i II wyroku, albo też istnieją jakieś szczególne okoliczności dotyczące osoby skazanego, których również w niniejszej sprawie nie można się dopatrzeć. Nie można bowiem zgodzić się z obrońcą skazanego, że za zastosowaniem zasady absorpcji przy łączeniu kar przemawia obecnie prawidłowa postawa skazanego, przejawiająca się w wykonywaniu pracy zarobkowej, pomocy finansowej matce,łożeniu alimentów na małoletnią córkę i utrzymywaniu kontaktu z matką dziecka i samym dzieckiem.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że zaskarżony wyrok nie jest dotknięty uchybieniem, o którym mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k., gdyż orzeczone wobec skazanego kary łączne 8 lat i 10 lat pozbawienia wolności nie mają żadną miarą przymiotu rażąco niewspółmiernie surowych w rozumieniu wskazanego przepisu. Przy czym podnieść należy, że wskazana podstawa odwoławcza nie obejmuje każdej ewentualnej różnicy w ocenach co do wymiaru kary, ale różnicę ocen

tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nie można w żaden sposób zaakceptować mając na uwadze prawidłowo ustalone przesłanki jej wymiaru. Niewspółmierność kary to niewątpliwie pojęcie ocenne, a ponieważ w omawianym przepisie mowa jest o niewspółmierności rażącej, uznać należy, że chodzi tu o różnicę znaczną, jak często określa się w orzecznictwie, bijącą wręcz w oczy, a nie o mniej wyraźne różnice w ocenach sądu pierwszej i drugiej instancji. Różnice niewielkie, nawet jeżeli zostaną stwierdzone, nie są wystarczające do wypełnienia przesłanki „rażącej niewspółmierności kary”, a tym samym nie mogą być podstawą korekty orzeczenia w ramach kontroli instancyjnej.

Wobec prawidłowo ustalonych przez Sąd I instancji okoliczności, brak było jakichkolwiek podstaw do zmiany wyroku w sposób proponowany przez obrońcę jak i do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wydatków za postępowanie odwoławcze uznając, iż byłoby to dla niego zbyt uciążliwe ze względu na sytuację majątkową.